

Sygn. akt

III AUa 545/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **27 listopada 2014 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Urszula Kocyłowska
	Sędziowie:	SSA Ewa Madera SSA Mirosław Szwagierczak (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Elżbieta Stachowicz

po rozpoznaniu w dniu **27 listopada 2014 r.**

na rozprawie

sprawy z wniosku **J. W. (1) i K. W. (1)**

przeciwko **Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego**

o wyłączenie z ubezpieczenia społecznego rolników

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **6 maja 2014 r.** sygn. akt **IV U 408/14**

I. **uchyla zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z dnia 18 lutego 2014 r. w zakresie dotyczącym K. W. (1) i sprawę w tej części przekazuje do rozpoznania bezpośrednio temu organowi rentowemu,**

II. **dalej idącą apelację oddala.**

Sygn. akt III AUa 545/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 18 lutego 2014r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego – Oddział (...) w R. stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników wnioskodawców K. W. (1) i J. W. (1) od dnia 15 października 2013r., gdyż z tym dniem nastąpiło zmniejszenie gospodarstwa rolnego wnioskodawców do powierzchni poniżej 1 ha przeliczeniowego.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyli wnioskodawcy K. i J. W. (1).

W odpowiedzi na odwołanie Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - Oddział (...) w R. wniósł o jego oddalenie, powołując się na okoliczności i przepisy wskazane w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie wyrokiem z dnia 6 maja 2014 r. zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził ustalenie ubezpieczenia społecznego rolników z mocy ustawy dla wnioskodawców J. W. (1) i K. W. (1) od 19 lutego 2014 r.

Rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach:

Decyzją z dnia 16 maja 2013r. KRUS stwierdził podleganie przez wnioskodawców ubezpieczeniu społecznemu rolników od dnia 04 września 2008r. z mocy ustawy wobec posiadania przez nich gospodarstwa rolnego o powierzchni 1,14 ha przeliczeniowego.

Na skutek działu spadku dokonanego postanowieniem Sądu Rejonowego w Łąncucie z dnia 15 października 2013r. sygn. akt I Ns 484/13 powierzchnia posiadanego przez wnioskodawców gospodarstwa rolnego uległa zmniejszeniu do 0,66 ha przeliczeniowego.

O powyższym fakcie organ rentowy został poinformowany w dniu 06 lutego 2014r. i w tej dacie wnioskodawcy K. W. (1) i J. W. (1) złożyli także wnioski o objęcie ich ubezpieczeniem społecznym rolników na wniosek oświadczając, że praca w gospodarstwie rolnym stanowi dla nich stałe źródło utrzymania a równocześnie nie podlegają innym ubezpieczeniom i nie pobierają świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

W dniu 18 lutego 2014r. organ rentowy wydał wobec wnioskodawców trzy decyzje tj. o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników od dnia 15 października 2013r., o podleganiu ubezpieczeniu społecznemu rolników na wniosek od dnia 6 lutego 2014r. i o nadpłacie składek na ubezpieczenie społeczne w kwocie 930 zł

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach organu rentowego, których wiarygodność i rzetelność nie była przez strony kwestionowana w toku postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, że zgodnie z treścią art.6 ust.2, art. 7 ust. 1 i art.16 ust.1 pkt. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tekst jednolity: Dz. U. 2013/1403), ubezpieczeniu rolniczemu podlega z mocy ustawy rolnik i małżonek rolnika, którego gospodarstwo obejmuje obszar powyżej 1 ha przeliczeniowego.

Zgodnie z treścią art. 3a ust. 1 i 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ubezpieczenie ustaje od dnia następującego po dniu, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu, z tym zastrzeżeniem, że gdy wraz z ustaniem okoliczności uzasadniających podleganie ubezpieczeniu z mocy ustawy następują okoliczności uzasadniające objęcie ubezpieczeniem na wniosek, ubezpieczenie istniejące z mocy ustawy ustaje z od dnia następującego po dniu, w którym ubezpieczonemu doręczono decyzję stwierdzającą ustanie ubezpieczenia z mocy ustawy.

W stosunku do wnioskodawców K. i J. W. (1) ustały okoliczności uzasadniające podleganie ubezpieczeniu z mocy ustawy lecz równocześnie wnioskodawcy nadal pracowali w gospodarstwie rolnym, praca ta stanowiła ich źródło utrzymania, nie posiadali innego tytułu do objęcia ubezpieczeniem społecznym i chcieli podlegać ubezpieczeniu społecznemu rolników wyrażając swą wolę przez złożenie stosownego oświadczenia - jeszcze w 2006r. w przypadku K. W. i w 2013r. w przypadku J. W. oraz opłacając składki na ubezpieczenie rolnicze w kolejnych kwartałach. W takiej sytuacji zasadnym jest stwierdzenie, iż istniały po dniu 15 października 2013r. okoliczności uzasadniające podleganie

przez K. W. (1) i J. W. (1) ubezpieczeniu społecznemu rolników na wniosek. Powyższe oznacza spełnienie dyspozycji z przepisu art. 3a ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników.

W konsekwencji - zauważa Sąd Okręgowy - wynikającym wprost z powołanego przepisu jest twierdzenie, że ubezpieczenie wnioskodawców z mocy ustawy mogło ustać dopiero po wydaniu decyzji stwierdzającej ustanie tego ubezpieczenia i z dniem, w którym taką decyzję doręczono wnioskodawcom tj. z dniem 19 lutego 2014r. a więc ze skutkiem ex nunc. Wyłączenie wnioskodawców z ubezpieczenia rolniczego z mocą wsteczną od 15 października 2013r. nie ma oparcia w przepisach prawa.

Mając powyższe na uwadze Sąd zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 18.02.2014r. dotyczącą ustania ubezpieczenia z mocy ustawy zgodnie z treścią art. 477¹⁴ §2 kpc, tak by odpowiadała ona okolicznościom faktycznym i powołanym przepisom.

Apelację od powyższego wyroku złożył organ rentowy zarzucając naruszenie prawa materialnego, tj. art. 3a ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, przez przyjęcie, że ubezpieczenie na wniosek następuje automatycznie z chwilą spełnienia przesłanek bez konieczności składania jakichkolwiek oświadczeń / wniosku (art. 14 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych). I w oparciu o art. 368 § 1 pkt 5 kpc wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku lub jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wnioskodawca nie odniósł się do apelacji.

Pismem z dnia 24 listopada 2014 r. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w R. poinformowała tutaj. Sąd o tym, że; w związku z toczącym się postępowaniem w sprawie z odwołania K. i J. W. (1) od decyzji Prezesa KRUS nr (...) z dnia 18 lutego 2014 r., Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego Oddział (...) w R.:

1. decyzją z dnia 28 lipca 2014 r. nr (...) organ rentowy stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników w stosunku do Pani K. W. (1) w okresie od 1 lipca 2013 r. do 14 października 2013 r.;

2. decyzją z dnia 28 lipca 2014 r. nr (...) rentowy uchylił decyzję z dnia 18 lutego 2014 r. nr (...) w części dotyczącej podlegania przez Panią K. W. (1) dobrowolnemu ubezpieczeniu społecznemu rolników (tj. w okresie objętym pkt I ppkt 1 i pkt II ppkt 1 tej decyzji);

3. przyczyna wydania w/w decyzji były złożone przez Panią W. oświadczenia, odpowiedni;

- w dniu 8 lipca 2014 r. w Urzędzie (...)w L. (o tym, iż nie prowadzi gospodarstwa rolnego),

- w dniu 10 lipca 2014 r. w P. Terenowej KRUS w L. (o tym, że we wniosku o przyznanie prawa do zasiłku dla opiekuna złożyła oświadczenie, iż od dnia 1 lipca 2013 r. do chwili obecnej nie pracuje w gospodarstwie rolnym), oraz

- w dniu 21 lipca 2014 r. w Palcówce terenowej KRUS w L. (o tym, iż od 1 lipca 2013 r. zaprzestała prowadzenia gospodarstwa rolnego).

4. zarówno od decyzji z dnia 28 lipca 2014 r. nr (...)jak i decyzji z dnia 28 lipca 2014 r. nr (...) Pani K. W. (3) nie złożyła odwołania do Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, wobec czego stały się one prawomocne.

W związku z ujawnieniem nowej okoliczności dotyczącej faktu zaprzestania od dnia 1 lipca 2013 r. prowadzenia działalności rolniczej przez Panią W. uznać należy – zdaniem KRUS – że decyzja z dnia 18 lutego 2014 r. nr (...), stwierdzająca wyłączenie Pani K. W. (1) z ubezpieczenia społecznego rolników od dnia 15 października 2013 r. (w ciągłości – wobec faktu prawomocnego stwierdzenia ustania tego ubezpieczenia w okresie od 1 lipca 2013 r. do 14 października 2013 r. oraz faktu uchylenia decyzji z dnia 18 lutego 2014 r. nr(...)), jest w konsekwencji decyzją prawidłową, chociaż z innych przyczyn, niż podane w jej uzasadnieniu.

KRUS Oddział (...) w R. podtrzymał wyrażone w apelacji z dnia 3 czerwca 2014 r. stanowisko, dotyczące daty wyłączenia z ubezpieczenia społecznego rolników z mocy ustawy Pana J. W. (1).

Rozpoznając sprawę Sąd Apelacyjny w Rzeszowie ustalił i rozważył co następuje:

W świetle niekwestyjnych okoliczności faktycznych sprawy należy stwierdzić, że:

- **po pierwsze;** przywołane oświadczenia (z 8 lipca 2014r., z 10 lipca 2014 r. i z 21 lipca 2014 r.) złożone przez Panią K. W. (1) oraz decyzje z 28 lipca 2014 r. (nr (...) i nr (...)), kształtują na nowo status ubezpieczonej oraz pozostają w sprzeczności z tym wynikającym z decyzji z 18 lutego 2014 r. (nr (...)). Przy czym te nowe decyzje nie uwzględniają w całości lub w części odwołania Pani K. W. (1) złożonego w dniu 20 lutego 2014 r. – nie zachodzą więc tu przesłanki, o których mowa w art. 477⁽¹³⁾ kpc.

Sprzeczności w żądaniach ubezpieczonej, jak również zasadniczo różne stanowiska organu rentowego, wymagają szczegółowego wyjaśnienia oraz weryfikacji – zwłaszcza odnośnie ustalenia daty wyłączenia ubezpieczonej z ubezpieczenia społecznego rolników z mocy ustawy. To zaś powoduje konieczność ponowienia postępowania w całości i przekazania, w tym celu sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania (zgodnie z art. 1, art. 7 oraz art. 16 i art. 3a ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (tj. Dz. U. z 2013 r. poz. 1403).

I dlatego orzeczono jak w pkt I sentencji (art. 477^{14a} kpc).

- **po drugie;** jeżeli wraz z ustaniem okoliczności uzasadniających podleganie przez Pana J. W. (1) ubezpieczeniu z mocy ustawy nastąpiły okoliczności uzasadniające objęcie go ubezpieczeniem na wniosek (czego Kasa niekwestionuje) ubezpieczenie odwołującego z mocy ustawy ustało od dnia następującego po dniu, w którym doręczono decyzję stwierdzającą ustanie ubezpieczenia z mocy ustawy, czyli od dnia 19 lutego 2014 r.

Do zastosowania, w tym wypadku, normy art. 3a ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, wbrew stanowisku Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, nie jest konieczne złożenie wniosku o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem. Konieczne jest natomiast zaistnienie „okoliczności” uzasadniających objęcie Pana J. W. (1) ubezpieczeniem na wniosek – KRUS nie zaprzecza, iż takie okoliczności istniały po 15 października 2013 r.

Inaczej mówiąc; art. 3a ust. 3 o u.s.r. ustala li tylko dzień ustania istniejącego ubezpieczenia z mocy ustawy – co też było przedmiotem sporu w niniejszej sprawie. Rozstrzygnięcie o dacie objęcia wnioskodawcy dobrowolnym ubezpieczeniem jest poza przedmiotem sporu (decyzja z 18 lutego 2014 r. – nr (...)) nie była kontrolowana przez Sąd I instancji) w tej sprawie.

Stąd orzeczenie jak w pkt II sentencji (art. 385 kpc).

Reasumując orzeczono jak w sentencji.